

Креативний підхід у роботі над художніми творами на уроках літературного читання

Може маленька дитина повторює те, що було вже зроблено, створено іншими людьми, але якщо це діяння – плід її власних зусиль, – вона творець; її розумова діяльність – творчість. (В.О.Сухомлинський)

Розбудова України, як незалежної держави, її входження в європейську та світову спільноту, передбачають орієнтованість на особистість, розвиток її творчого потенціалу, створення сприятливої атмосфери для самореалізації, враховуючи її здібності, нахили, таланти.

Нові вимоги дійсності змінили і політику освіти. Отже, для повної адаптації дитини в громадянському суспільстві її слід вчити мислити оригінально, нестандартно, винаходити нові способи вирішення завдань, самостійно приймати рішення, працювати над собою. Саме ці якості визначають творчу особистість.

Сьогодні народжується нова школа, у якій учень зможе повноцінно жити, проектувати своє майбутнє, свій життєвий шлях, проявляючи власні здібності та можливості, маючи бажання до самовдосконалення, самоосвіти та самовиховання.

Питання розвитку креативності молодших школярів є надзвичайно актуальним у наш час. Адже саме зараз наша країна потребує людей, які можуть приймати сміливі та нешаблонні рішення, які вміють мислити творчо. Прикро, але сучасна школа зберігає ще застарілий підхід до отримання знань. Досить часто процес навчання зводиться лише до «зазубрювання» і наслідування прийомів діяльності, розв'язування однотипних завдань. Шаблонне та монотонне повторення одноманітних дій не сприяє розвитку бажання вчитися. Діти втрачають радість відкриття і поступово позбавляються здатності до творчості.

У своїй роботі намагаюся працювати над виявленням творчого потенціалу учнів ще з першого класу. Одним із основних завдань для мене є розвиток дитини, як неповторної, унікальної особистості, формування в неї потягу до прекрасного, виявлення свого внутрішнього сприйняття прочитаних творів, прагнення до самостійної пізнавальної активності. Намагаюся створити на уроці такі умови, за яких дитина відчуває себе вільною у пошуку, не обмеженою рамками заборони, а розкритою для творчого процесу – складання твору за початком (кінцівкою), складання вірша, акровірша, чистомовки, загадки або казки.

Так, наприклад, фрагменти уроків:

«Ситуація успіху». Завдання: скласти чистомовку

Ро – ро – ро – у гордої качки є перо.

Ру – ру – ру – найшвидша тварина в світі кенгуру.

Зу – зу – зу – вовк ледве не з'їв козу.

Рі – рі – рі – гудуть над вухом комарі. (Старіков Артем. 3 клас)

«Ситуація успіху». Завдання: скласти акровірш

І світить сонце
В небі,
А місяць по ночах.
Супутник він Землі.
Б я не знаю, бо нема на нього слів. (Старіков Артем. 4 клас)
Ох, і гарна, що й казати,
Любить із дітьми пограти.
Екватор де – всім показала,
Нам про іменник розказала.
А школа – її сцена. Ім'я її ... (Шаповал Ілля. 4 клас)

«Перші спроби пера». Вони такі несміливі, зворушливі, поки ще з помилками. Проте ми бачимо, що є велике бажання створити «шедевр»! Це так креативно!

На моє переконання важливо з раннього дитинства розвивати творчі здібності учнів. Це можливо лише за умови глибокого знання творчих можливостей дітей, розвитку їхньої розумової діяльності. Починати слід із вивчення і розуміння вікових, індивідуальних особливостей дітей. При цьому я орієнтуюсь на своїх учнів – дітей молодшого шкільного віку.

Таку загадку склала Щерба Наталія (4 клас).

Хто у мене є?
Ти знаєш?
Може кішка? Може мишка?
Це не рибка й не собачка.
Він стрибає і літає.
Він говорить без зупинку:
- Я хороший! Звусь я Чічка!
Я веселий і грайливий!
Не чіпай, бо я драчливий!
Взагалі то я пічужка.
Ви вгадали? Я... (папужка).

Обов'язковий елемент уроків української мови та літературного читання – складання усних та писемних творів, виконання різних видів творчих робіт. Розумію, що не всі учні здатні висловити усно або викласти на папері свої думки. Але прагнення дітей сказати щось своє ціную понад усе. Під час виконання творчих робіт для мене найважливішим є те, щоб дитина не боялася працювати без підказки, самостійно. Творчий процес не такий вже й легкий, але якщо працювати в системі, то з часом учні радують нас, учителів, маленькими шедеврами своїх творчих поривань.

Наприклад: Твір «Класна мрія» (Зачіпило Дар'я. 4 клас). Ми планували прийняти участь у конкурсі, що його було оголошено Приватбанком.

«Добрий день, шановне товариство!

Ми, учні 4 – А класу Слобожанської гімназії № 2, хотіли б познайомити Вас з нашим імпровізованим театром і розказати про свою мрію. Клас у нас дружний і веселий. Маємо спільне захоплення. У кожного свій талант, який доповнює наш гімназійний колектив.

Наталочка з Іллею надзвичайно гарно танцюють. Жодне свято у школі не обходиться без їх запальних танців. Вони також беруть участь у танцювальних змаганнях. Гарно співає квартет талановитих дівчаток. Це Каріна, Ліза, Надія, Аня. Одні у нас чудово декламують вірші, інші грають на різноманітних інструментах, є також свої художники і поети. Ми маємо чудові костюми, з цим нам допомагають батьки, які підтримують наше захоплення. На свята ставимо костюмовані вистави, для яких дуже потрібен музичний супровід. Тому наш клас вирішив взяти участь у цьому конкурсі, щоб мати можливість здійснити свою мрію і придбати музичний центр. Сподіваємось, що ви допоможете нам і зробите внесок в майбутнє нашої країни. Пройде деякий час і можливо хтось із нас стане знаменитим співаком чи танцюристом, відомим телеведучим або видатним режисером. Ми пропонуємо Вам звернути увагу на талановите майбутнє нашої держави.»

Важливо переконати учнів у тому, що їхня власна думка – найцінніша, а тому не треба вживати стандартні, шаблонні фрази, бо від того твір лише програє. Намагаюся сформувати у дітей уміння аналізувати свою роботу, критично ставитись до написаного, порівнювати її з роботами однокласників, прагнути покращити власну роботу.

Впевнена у тому, що процес розвитку творчих можливостей не може обмежуватися лише уроками. Важливу роль у цьому відіграє позакласна робота. А це і конкурс на кращий твір (прозу, поезію), випуск класних літературних газет, ілюстрації та малюнки до прочитаних художніх творів, конкурс на кращого читця художнього твору чи автора власного твору.

4 клас. Тема: Великий Кобзар (приклад)

«Кобзар» вперше був виданий ще при житті Т. Г. Шевченка. Але саме у 1925 році побачило світ перше радянське «канонічне» видання збірки поезій. Цей «Кобзар» був за редакцією Яреми Айзенштока і Миколи Плеваки. Мені пощастило, що в моїй родині є така реліквія. Мій прапрадідусь Руденко Михайло Григорович був секретарем райкому партії Лубенського району Полтавської області. Але з 1926 року мій прапрадідусь став ще й директором кондитерської фабрики. У Києві проходили збори директорів райхарчкомбінатів. І в Інституті вдосконалення керівних працівників МППТ СРСР йому було урочисто вручено «Кобзар» Т. Г. Шевченка (Шаповал Ілля)

Сподіваюсь, що учні пронесуть у своїх серцях любов до рідного слова, до рідної мови і передадуть у спадок своїм дітям та онукам, бо тільки так можна зберегти і примножити любов до того, що тебе тримає на світі – спілкування рідною мовою.

Основна ідея моєї роботи полягає у відмові від механічного перенесення знань, а функцію вчителя бачу в організації навчальної діяльності учнів без примусу, щоб кожен учень був не просто слухачем, а дослідником, фантазером, винахідником і просто жив щасливим життям спілкування.